

אבות למען צדק
משפחה, הורות, שוויון
עמותה רשומה 580640969

העמותה לשוויון בהורות

עמותה רשומה 580719391

י"א אייר תשפ"ד

19 מאי 2024

בס"ד

י"א אייר תשפ"ד

לכבוד

איתמר בן גביר – השר לביטחון לאומי
צביקה פוגל – יו"ר הועדה לביטחון לאומי
נציב שב"ס – גונדר קובי יעקובי

א.ג.ב.

הנדון: דרישה לחדול משליחת אסירי הוצל"פ לבתי-כלא ללא אגף ייעודי לשם כך

אנו חברי עמותת ה.ל.ב. העמותה לשוויון בהורות, וחברי עמותת אבות למען צדק, פונים אליכם בדרישה לחדול באופן מיידי לשלוח אסירים אזרחיים, אסירי כפיית-גט, אסירי הוצל"פ וכו', לבתי-כלא בהם לא קיים אגף ייעודי לאסירים אזרחיים!
אין במכתבנו זה התייחסות לנושא האם סנקציה זו הכרחית או לאו ...

הקדמה

במדינת ישראל, ע"פ חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, יש לרשם הוצאה לפועל סמכות לשלוח אדם (גם אב במשרה מלאה) שלא משלם את מזונות ילדיו (גם אם באופן חלקי) למאסר אזרחי (סעיפים 70 ו-74 לחוק). לאחר שהוצא צו המאסר; האב נעצר ו/או מגיע באופן עצמאי לפני הרשם, שם נקבע, אם יכנס לכלא למאסר לכמה ימים, או שישלם את מה שנפסק בהחלטת הרשם באותו דיון בנושא תשלום החוב. בעגה המקצועית זה נקרא 'מאסר כפייה'.

בניגוד למאסרים אזרחיים אחרים שבאים מתוך חוב קצוב למדינה, כאשר מקזזים בהם את יתרת החוב בחלופת מאסר, מאסר מזונות נחשב למאסר קיצוני מאחר והוא כולל פגיעה נרחבת בזכויות אדם וגם אינו מוריד מסכום החוב. למעשה, מאסר זה מעמיק את הבעיה עוד יותר (פחות ימי עבודה, האם צריכה להסתדר עם הילדים בימי הסדר השהייה של האב בהיעדרו, כאשר לא נתייחס כאן לפגיעה הנפשית הקשה בילדים ועוד).

בחוק

עפ"י פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, סעיף 10, הפרדת מינים וחלוקה לסוגים, סעיף (ב) (3) בו נכתב:

**(ב) במידה שהדבר הוא מעשי מבחינת תנאי השיכון בבית הסוהר,
יסווגו האסירים והאסירות לסוגים שונים אלה:
(3) אסירים אזרחיים יופרדו מאסירים פליליים;**

עפ"י פקודת נציבות השב"ס, פקודה מס' 04.22.00 – פרק: 04 – אסירים, אסירים אזרחיים, סעיף 13 – תנאי מאסר של אסירים אזרחיים, תת-סעיף א. שיבוץ באגף:

**1) ככלל יוחזקו אסירים אזרחיים במידת האפשר באגף נפרד,
המיועד לכך.**

**2) במקרים מיוחדים לאור נתוני אישיות האסיר, לטובתו ולשמירת
שלומו, ניתן יהיה לשכנו באגף ייחודי אם הוא מתאים לכך.**

עפ"י פקודת נציבות השב"ס, פקודה מס' 04.29.00 קליטת אסיר בבית הסוהר – פרק: 04 – אסירים, סעיף 11 – קליטת האסיר באגף ע"י מנהל האגף, תת-סעיף ד':

**ד. מנהל האגף יקבע לאיזה תא ישובץ האסיר ואת מיקומו בתא, תוך
התחשבות במידת התאמתו לאוכלוסיית האסירים שישהו עמו בתא.**

מתוך האמור לעיל ברור כי יש לשכן אסירי מזונות באגף ייעודי המתאים לצרכיהם האזרחיים והנורמטיביים.

המשמעויות של היעדר אגף ייעודי וההשלכות על האסיר האזרחי

באמצעות השוואה בין בתי כלא:

נציג בפניכם אך ורק את הנעשה מאחורי חומות בתי כלא עם אגף ייעודי, ומה קורה בבתי כלא ללא אגף כזה. לצורך ההשוואה, ניקח את בית הסוהר מעשיהו שם יש אגף לאסירים אזרחיים ואת בית הסוהר צלמון שם אין אגף ייעודי ואסירים אזרחיים מושמים באגפים יחד עם אסירים פליליים.

כלא מעשיהו:

יש אגף ייעודי לאסירים אזרחיים, האגף הוא אגף פתוח שם האסירים יכולים לצאת לחצר או להכין לעצמם אוכל, ולהיכנס לתא בהתאם לרצונם. יש טלוויזיה בחדר ובאופן כללי ההתנהלות שם הרבה יותר חופשית, מתוך הבנה שאסיר אזרחי אינו אסיר מסוכן ואין צורך (ואף אסור) לפגוע לו בדכויות כגון שיחות טלפון או ביקורים או כל זכות אחרת בסיסית או מורחבת. הכניסה לכלא ומניעת חופש התנועה היא הענישה שנתבקשה בחוק.

כלא צלמון:

אין אגף אזרחי ולכן, בדרך כלל, משכנים אסירים אזרחיים או באגף 6 או באגף קליטה. אגפים אלו משמשים עצורים ואסירים פליליים. נוצר מצב שאותו אב נורמטיבי שנכנס לכלא עקב מצבו הכלכלי הירוד, מוצא עצמו בתת-תנאים בהם מקבל באופן תיאורטי, תנאים דומים לתנאיהם של אסירים פליליים, ובפועל תנאיו אף ירודים מכך משמעותית.

לדוגמא; אסירים פליליים זכאים לכ-5 שעות טיול ב'אוויר הפתוח', בעוד אסיר מזונות 'זכה', אם בכלל, לשעה באוויר הפתוח. הטענה בדבר"כ היא שלא ניתן לשמור על בטחונו של האסיר האזרחי ולכן נמנעות ממנו זכויות בסיסיות בהתאם לרמתו.

באחד המקרים שהגיע אלינו לעמותה, אסיר אזרחי שהה יחד עם אסיר פלילי באותו תא, כאשר האסיר הפלילי מואשם ברצח שזעזע מדינה שלמה ...

נוסף על כך, על בסיס ניסיון העמותות החתומות מטה, על פי רוב, נשללות זכויות בסיסיות כגון שיחות טלפון ואמצעי בידור או קריאה – זאת עקב התנהלות לקויה אל מול אסירים אזרחיים שהינם זמניים.

עוד מקרה שהגיע לעמותה – אב ששהה שמונה ימים במאסר עקב חוב מזונות, סגרו אותו למעלה מ-23 שעות בתא, נתנו לו רבע שעה לצורך מקלחת ומיד חזרה לתא. לאור עובדות אלו הוא הוסיף ששכח איך נראה אור השמש מרחב שהיה סגור בתאו כאשר גם הטיולים שלו היו בפרוזדור ולא כללו יציאה לחצר – בניגוד לפקודות ולנהלים הבסיסיים ולא פחות חשוב – **בניגוד לחוק!** בנוסף, תאו היה מלא בצורות חיים שונות (מקקים, עכבישים פשפשים ועוד).

מתוך מקרים רבים שפנו לעמותות החתומות, ניכר כי אסיר אזרחי בעניין מזונות מקבל 'עונשים' נוספים בכך שמתייחסים אליו בזלזול רב, טענותיו בדבר הפרת זכויותיו הבסיסיות נענות בזלזול או לא נענות כלל.

חיזוק נוסף ניתן לראות בדו"ח הסנגוריה הציבורית, משנת 2024, שיצא לא מזמן, כאשר בדו"ח למעשה כתוב שתנאיהם של אסירים פליליים מורע עקב המצב הביטחוני. כפי שתיארנו לעיל מצב הדברים; כאשר אסירי מזונות אזרחיים כלואים יחדיו עם אסירים פליליים, ברור שמצבם מורע שבעתיים.

ברורה מטרת החוק והפקודות בכך שהפרידו בין סוגים שונים של אסירים. תוצאות מאסר כאשר זכויות בסיסיות נשללות וכאשר זלזול רב מופגן כנגד האסיר האזרחי, שעד לפני יום היה אב נורמטיבי מן השורה פעיל עובד מפרנס (ככל יכולתו), הינן הרות גורל ובוודאי בעלות השלכה פסיכולוגית חמורה על האדם וסביבתו. בחלק מהמקרים יתכן ואף מדובר בהתייחסות הגובלת בסיכון חיי אדם לאור ההשלכות הפסיכולוגיות.

אסיר אזרחי צריך וחיב להיות באגף ייעודי לשם כך ולא באגף עם אסירים פליליים!

★ אנו דורשים לכנס את הוועדה לביטחון לאומי בהקדם ולדון בנושא בדחיפות!

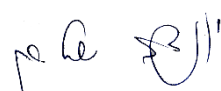
★ אנו דורשים מהשר לביטחון לאומי לשנות בהקדם את נוהלי שב"ס כאשר אסירים אזרחיים, בוודאי בנושא אזרחי פשוט כגון מזונות (כאשר ידוע לכל מי שבתחום שגם הפסיקה בנושא הינה מפלה ויוצרת מצבים בלתי אפשריים עבור אנשים נורמטיביים), יהיו אך ורק בבתי כלא עם אגפים ייעודיים לשם כך! – שינוי סעיף 13 בפקודה מספר 04.22.00.

★ אנו קוראים למפקד השב"ס הנוכחי להוציא הנחייה בהקדם ובנפרד, על מנת לשלוח אסירים אזרחיים אך ורק לבתי כלא עם אגפים ייעודיים.

לא יעלה על הדעת שהמצב הנוכחי ימשיך ויפגעו זכויות האסיר וזכויות האדם של אנשים נורמטיביים מן השורה שכל חטאם שיש להם חוב בהוצאה לפועל!

יש לראות במכתב זה מיצוי הליכים טרום פנייה לערכאות שיפוטיות.

בברכה

יונדב שטרן
מנכ"ל אבות למען צדק

דניאל עמירם
מייסד עמותת ה.ל.ב.
העמותה לשוויון בהורות